

Vándormadaraink védelméről. *)

Irtta: CSÖRGEY TITUS.

Vom Schutze der Wandervögel.

Von TITUS CSÖRGEY**).

Az 1928-ban Genfben tartott nemzetközi madárvédelmi értekezlet alkalmából a madárvédők világszövetségének elnökétől, DR. PEARSON GILBERT úrtól oly előadás tartására szólítottam fel, amely az 1902-iki párisi egyezményen túlmenő, újabb nemzetközi madárvédelmi törvényhez szolgáltatson adatokat, illetőleg javaslatokat. Ebben az előadásban hangsúlyoztam, hogy mostani magyar madárvédelmi törvényünk 26 év tapasztalatai alapján már kiegészítésre valamint metodikai módosításokra is szorúl és ezért a többi közt a következőket javasoltam :

1. néhai CHERNEL ISTVÁN-nak, a m. kir. Madártani Intézet egykori igazgatójának metodikai módosítását, amely szerint célszerűbb volna a védendő fajok hosszú listája helyett csupán azt a néhány, közismert káros madarat megemlíteni, amelyek bármikor vagy az év nagy részén jogos önvédelem címén elpusztíthatók. Ez ugyanis kétségtelenül nagyon megkönnyítené az ellenőrzés munkáját.

2. Minthogy azonban ez a metodikai módosítás még nem valósult meg, azt javasoltam, hogy a védendő fajok sorát szines ábrákkal tegyük az ellenőrző közegek számára biztosan felismerhetővé, mert anélkül az ellenőrzés nem járhat a kívánatos sikerrel — egyszerűen az illetékes közegek madártani ismereteinek hiányossága miatt.

3. Ettől, az esetleg nemzetközi alapon, közkölségen kiadandó képsorozattól remélhető az is, hogy a vadászok is ritkábban fognak a madárvédelmi törvényvel akaratlanul összeütközésbe kerülni.

Előadásom folytatásában már belekapcsolódtam abba a kérdésbe is, amely a genfi értekezlet legfőbb témája volt : a vándormadarak védelmét biztosító intézkedések tárgyalásába. Mint tudjuk, az 1902-iki párisi nemzetközi egyezmény az egyes országok autochton madárfaunájának védelmére szorítkozott, elsősorban mezőgazdasági alapon. Erre következnek további lépésként most már az egyes országokon

*) Szerző előadása a Nemzetközi Madártani Kongresszus madárvédelmi osztályában, Amsterdamban, 1930. június 6-án.

***) Vortrag, gehalten am 6 Juni 1930 auf dem Internationalen Ornithologen Kongress in Amsterdam. Der deutsche Originaltext wird im Kongressberichte erscheinen.

átvonuló, idegen országokból érkező madarak védelme vándorútjuk egész vonalán — még pedig nem csupán gazdasági, hanem természetvédelmi alapon is. Erre vonatkozólag az 1927 októberében Londonban tartott értekezlet határozmányai volnának mértékadók. E határozmány értelmében, említett előadásom további feladata az volt, hogy a magyarországi vándormadarak útjának biztosítására keressek modus vivendit. Tudva, hogy a magyar vándormadarak tömege Olaszországon halad keresztül, azokat a lehetőségeket kellett keresnem, amelyek közt a magyar madárvédelem és az olaszországi madárfogás közt valamilyen kiegyenlítődés hozható létre. Tekintettel azokra az akadályokra, amelyek a madárfogásnak Olaszországban való teljes megszüntetése elé tornyosulnak, természetszerűleg csak kompromisszumos megoldásra gondolhattam. Ugyanis a keskeny olasz félszigeten összetorlódtott vándormadarak, éppen tömegeiknél fogva, helyenként jelentékeny károkat is okoznak és ezek között oly fajok is szerepelnek, amelyek Észak- és Középeurópában mint rovarevők hasznosaknak bizonyultak, őszi vonulásukon azonban bogyoévökké válnak s ezért károsan léphetnek fel. Ezért ajánlottam, hogy madaraink táplálkozását ne csak Észak- és Középeurópai fészkelőterületükön, hanem vándorútjuk egész vonalán vizsgáljuk meg. E vizsgálatok eredményeképen a déleurópai országok lakói számára egyes fajokra vonatkozólag a jogos önvédelmet lehetne megállapítani és ezzel őket az ok nélküli madárpusztítás vádjá alól felmenteni. Ennek fejében azután szorgalmazni lehetne azoknak a madárfajoknak teljes kiméletét, amelyek Déleurópában számottevő kárt nem okoznak és amelyek Észak- és Középeurópában vagy gazdasági hasznukért vagy mint pusztuló természeti emlékek különös gondozásban részesülnek.

Az elmondottak alapján a következő 2 feladatot véltem mindenk előtt megoldandónak: 1. a vándormadarak táplálkozásának, tehát gazdasági szerepének vizsgálata a déleurópai országokban is, tehát legalább is vándorútjuk európai szakaszán; 2. az Észak- és Középeurópában már létükben (fennmaradásukban) veszélyeztetett fajok összeírása, országonként, hogy ezek védelmére oly speciális intézkedések történjenek, amelyek nem csak a déleurópai, hanem a középeurópai államokat is köteleznék, tekintettel a területeiken átvonuló északeurópai fajokra.

Ezt az előadásomat Genfben még abban a reményben tartottam, hogy javaslataim értelmében a jelenlegi kongresszusig tartó 2 év alatt európaszerte meg fog indulni a vonuló madarak gazdasági szerepének vizsgálata és egybegyűjtetik azoknak a fajoknak jegyzéke, amelyeket az egyes országok megkülönböztetett védelemre ajánlanak, beleértve azokat is, amelyek eddig a vadászható fajok közt szerepeltek. Ebbeli reményeimben csatlakoztam.

A mindnyájunk által ismert okokból a jelen kongresszus madárvédelmi anyagát nem sikerült annyira előkészíteni, hogy azok az 1902-iki párisi egyezmény továbbépítésére már most alkalmasak lehetnének. Mindezek ellenére örvendetes momentumról is van alkalmam beszámolni. Ugyanis megbízatásom értelmében arra használtam fel az időt, hogy a minket magyarokat legközelebből érintő Olaszország delegátusaival tárgyalásokat folytassak. S e téren annyi megértést, oly sok jóakaratot találtam, hogy a fentemlített magyar-olasz kompromisszum lehetőségig való megvalósulására minden reményem megvan. A most második reneszanszát élő, újból megfiatalodott Olasz nemzet a madárvédelem terén is örvendetes haladást mutat. Mint DR. A. GHIGI professortól értesültem, a legközelebb megjelenő új vadászati törvény az aprómadarak fogását és vadászatát is szabályozza és e téren elment addig a határig, ameddig azt a speciális olaszországi viszonyok jelenleg megengedik. Ez a törvény intézményesen biztosítja mindazt, ami az aprómadarak vadászatának korlátozása terén már az utóbbi években rendeletileg történt. Azok a tárgyalások pedig, amelyeket az olasz ornithologusok büszkeségével, ARRIGONI DEGLI ODDI professzorral remélek legközelebb megkezdhetni, a magyar- és olasz érdekek további összeegyeztetésére is kilátást nyújtanak.

Olaszország oly példát mutatott, amely remélhetőleg a többi dél-európai államot is követésre fogja ösztönözni.

Felszólalásomat avval a kéréssel zárom be: kezdje meg minden Észak- és Középeurópai állam legféltettebb vándormadarainak összeírását, még pedig minél előbb. Ez az első lépés ahhoz, hogy az elveszett 2 esztendő mulasztásait pótolva, Európa madárvédelmét korunk kívánalmainak megfelelően vihessük újabb lépésekkel előre.

A szobamadarak tartásának kérdéséhez.*)

Irta : CSÖRGEY TITUS.

Ez a kérdés is azoknak egyike, amelyeket a párisi nemzetközi madárvédelmi egyezmény létrejötte óta eltelt 28 év alatt sem sikerült közmegelegedésre megoldani. Az említett egyezmény 7. §-a ugyan módot nyújt arra, hogy bizonyos óvintézkedések mellett a vadmadarak fogása, eladása és kalitkában tartása lehetővé tétessék. Ámde egyes körök erre vonatkozó felfogásában oly nagy ellentétek mutatkoztak, amelyeket

*) Szerző előadása a Nemzetközi Madártani Kongresszus madárvédelmi osztályában, Amsterdamban 1930 június 6-án.